

בס"ד, ליל ב' דחה"ש, רס"ו

השמים¹ מספרים כבוד אל כו'², ואיתא בזהר ח"א ד"ח ע"א³, השמים דא חתן דעאל לחופה כו', וקודם לזה מבאר דליל שבועות נק' לילא דכלה, היינו דאז הוא תיקון המלכות ע"י עסק התורה שעוסקים בלילה זו, שע"י נעשה תיקון המלכות, בכדי שתקבל למחר ביום השבועות בחי' הכתר הנמשך לה כו', ועז"א השמים מספרים, השמים דא חתן דעאל לחופה, מספרים מתנהרין כוזהרא דספיר כו', כבוד אל דא כבוד כלה כו'. וצ"ל מה"ע השמים דא חתן דעאל לחופה, והלא שמים הוא בחי' מקיף, וא"כ הוא ענין א' עם בחי' החופה, שהיא ג"כ בחי' מקיף כנודע⁴, וא"כ מה"ע השמים דא חתן דעאל לחופה כו', ומה"ע כבוד אל דא כבוד כלה כו'. ולהבין זה צלה"ק משנת"ל⁵ בענין זכרתי לך חסד נעורייך⁶, דחסד נעורייך הוא בחי' אהבה דקטנות, היינו האהבה שע"פ טו"ד, דבזה יכול להיות שכחה כו', וענין זכרתי לך שתתעלה בבחי' הגדלות, שגם המוחי ומדות יהיו בבחינת גדלות המוחין וגדלות המדות, ויהיו בבחינת זכירה, שלא יהיה בהם ענין השכחה ותשישות כח כלל כו'.

והנה⁷ ע"י מה תהי' בחי' זכירה הנ"ל, זהו ע"י לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה⁸. ויובן זה עד"מ⁹ כשהאב רוצה לנסות את בנו הקטן וחביב אליו, לידע אם עמוקה חכמתו, ואם נאמנה אהבתו אליו, ה"ה מסתיר א"ע ומסתלק במקום מוצנע ונעלם, ואם התינוק טפש הוא, לא יבין שהרחקה זו אינה אמיתית, ויסבור שהוא אמיתי, ולא יגיע לאביו לעולם, ויבכה במר נפשו על אשר לא יראה עוד את אביו, ולא יבקש אותו כלל, מאחר שחושב שנסתלק באמת ומתיאש ממנו, ואף שהוא בוכה על ההעדר, מ"מ, זהו רק לפי שעה, ואח"כ ישכח עליו ואינו בוכה, ונמצא שגם אהבתו אל אביו אינה בשלימות כו'. אבל תינוק חכם, מבין שהרחקה אינה כ"א לנסות אותו, ושע"י התאמצות לבקש את אביו תתוסף אהבת האב בכפליים, כי זה היה כוונת האב מתחלה, וע"כ לא יבכה כלל, כ"א תיכף בהסתלקות האב ממנו, ירוץ אחריו לבקשו בדרכי נתיבות אביו, ולילך בעקבות אביו במסילות שדרך בהם, ואע"פ שאינו רואה ומוצא אותו, אך יודע את דרכו אשר

(8) בהבא לקמן (עד פיסקא: והענין הוא דהנה ידוע) – ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי שבהערה 1.

(9) משל זה הובא גם במאמרי אדמו"ר הזקן נביאים ע' רב. מאמרי אדמו"ר האמצעי נ"ך שם ע' צב. ובארוכה בשער האמונה לאדמו"ר האמצעי ב, ב ואילך. ועוד. וראה גם לקו"ת דרושים לחה"ס פב, רע"א. ד"ה בראשית ברא תשל"ח (תורת מנחם – ספר המאמרים מלוקט ח"א ע' רלח (בהוצאות הקודמות – ח"א ע' רסט)). ושם מעיר ע"ז כ"ק אדמו"ר זי"ע: „ולמעיר גם מהמשל המובא (בהמשך תרס"ו) שם ס"ע שפ ואילך” [בהוצאה זו – לקמן ע' תקא ואילך].

(1) המאמר מיוסד על: ד"ה כה גו' זכרתי לך במאמרי אדמו"ר האמצעי נ"ך ע' ק ואילך – כנסמן לקמן בהערות.

(2) תהלים יט, ב.

(3) הנאמר בתיקון ליל שבועות.

(4) בזהר שם.

(5) ראה תו"א ויחי מח, א. מג"א צח, סע"ד. לקו"ת צו ט.

ג. מטות פה, ג. ברכה צד, ג. שה"ש יב, א. מז, סע"ב ואילך. ובכ"מ.

(6) בד"ה ועשית חג שבועות (לעיל ע' שכח ואילך).

(7) ירמ' ב, ב.

רמז

ידרכו רגלי האב, ומתאמץ לרוץ בהם לראות את אביו מאחוריו, ואעפ"י שלא יראה פניו. וכשרואה האב גודל התאמצות הבן, מפני גודל התקשרותו אליו, לרוץ אחריו בדרכי חשך, ולא אור¹⁰ הארת פני האב, אז יתוסף בלב האב אה"ר לבנו בכפליים, ומחזיר האב פניו אליו, ומתגלה לו בבחי' הארת פנים, ברוב אהבה וחיבה יתירה, ומנשקו בבחי' נשיקין כפולים¹¹, מפני שתגבר האהבה בכפליים מכמו שהיתה, מצד ההרחקה, שהיתה האהבה טמונה ומכוסה בהעלם בכוונת ההרחקה, ועתה נתגלית מן חשך לאור כו'.

והדוגמא מזה יובן בעבודה, בריבוי המניעות המונעים בשעת התפלה גילוי נקודת הלב, בחי' בכל מאדך¹², בחי' זכירה הנ"ל, אשר לא ימוט לעולם, שזהו מצד ההרחקה (כענין עזבני¹³) שמתרחק ה' מלהתפס בגילוי במוח או בלב, אדרבה, מאד קשה להעמיק הדעת או התפעלות הלב כו', גם בהעבודה שע"פ טו"ד, כבד מאד לקשר דעתו באמת שיהיה מאיר הענין האלקי בגילוי בנפשו כו', ובפרט שיתפעל בלבו באמת לאהבה את ה', גם בהאהבה שע"פ טו"ד, תכבד¹⁴ הדבר מאד כו', והיינו מצד ריבוי ההעלמות וההסתרים שמעלימים ומסתירים כו'. והבן חכם מבין אשר הרחקה זו אינה אמיתית ח"ו, כ"א לנסות אותו, ולזאת אף בחשך לא ימנע א"ע מלהשתדל בכל כח עוז ותעצומות לרוץ אחרי אביו, והו"ע לכתך אחרי במדבר כו'. והיינו שיתבונן איך שכל הגילויים בעולמות העליונים כ"ז הוא בחי' הארה לבד, ואיך שכולא קמיה כלא חשיב¹⁵ ממש כו', וע"כ ראוי שתכלה אליו נפש כל חי, אליו דוקא, ולא ירצה בשום גילוי אור, מי לי בשמים כו'¹⁶, כ"א כך יאתה לו, שיהיה כל חפצו ורצונו להכלל בעצמותו ית' כו'. ואף שאין לבו נתפעל בזה ברשפי אש באמת, מ"מ, יתגבר בזה להתבונן בענינים אלו בתפלה, ולהתפעל בזה בבחי' חיצוניות הרצון עכ"פ. וכידוע¹⁷ שגם ברצון יש פנימיות וחיצוניות, והיינו שגם בעבודה שלמעלה מטו"ד יש פנימיות וחיצוניות, דכאשר האור האלקי בהתבוננות הנ"ל מאיר בגילוי ממש בנפשו, ואז מתפעל באמת בבחי' פנימיות נקודת לבו, שנמשך אל ה' בתוקף הרצוא בכל עצם נפשו כו', אבל כאשר אין אור האלקי מאיר בגילוי, כ"א מה שמתבונן בזה באריכות ההתבוננות, ומתפעל בלבו שכך ראוי להיות [ש]יהיה בבחינת כליון אליו ית' לבדו, שזה מתאמת אצלו מאד שכך ראוי להיות כו' (ויש בזה ג"כ קצת התפעלות בלב, שמתפעל ונמשך קצת אל עצמות אוא"ס, והיינו, לא בבחי' לאהבה כו' כי הוא חייך¹⁸ לבד, כ"א להכלל כו', ואינו בבחי' הרגש עצמו כ"כ, כ"א בבחי' ביטול וכליון כו'), וכ"ז הוא בבחי' חיצוניות, שאין זה אמיתית שירגיש באמת בהאור העצמי, ויהיה בבחינת כליון ממש כו', מ"מ, עם היות שזהו בחי' אחוריים וחיצוניות לבד, ה"ה עוסק בזה בתפלה, ומתייגע להבין הענין ולהתבונן בו ולהתעורר בבחי' חיצוניות עכ"פ כו', וכמו"כ יחזק

(10) ע"פ איכה ג, ב. ועוד.

(11) ראה עץ חיים שער טז (שער הולדת אור"א וזו"ן) פ"ד. שער לט (שער מ"ז ומ"ד) דרוש ד ודרוש ט [ושם שענין זה נרמז בזח"ב קמו, א ואילך]. וראה גם שם שער הכללים ספ"ב (הובא לקמן בהמאמר). ובמקומות שצויינו בהערה 9.

(12) ואתחנן ו, ה.

(13) ישע"י מט, יד. וראה לעיל ע' שכה.

(14) אוצ"ל: יכבד.

(15) ע"פ דניאל ד, לב. זח"א יא, ב.

(16) תהלים עג, כה.

(17) ראה ד"ה ביום השמע"צ (לעיל ע' מז ואילך). וש"נ.

(18) נצבים ל, כ.

במעוזו¹⁹ להיות כל היום דבוק מחשבתו ודבורו במהות חכמתו ית' שהיא התורה, ע"י התבוננות זו שהחליט בדעתו בשעת התפלה, לרצות בבחינת עצמות אוא"ס דוקא, וידוע²⁰ דהמשכת העצמות הוא בתורה דוקא, וכמ"ש²¹ והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך כו', דבד"ת הכתוב מדבר²², שבתורה נמשך בחי' עצמות א"ס כו', וכל ההלכות דתו' וכן כל המצות הן הן דרכיו ית' אשר א"ס עצומ"ה הולך בהם כו', וכמ"ש²³ ושמרו דרך ה' כו', וכתב²⁴ הליכות עולם לו כו', וכידוע ומבואר במ"א²⁵. ואף שעניני התורה הם צמצומים בענינים גשמיים, שהן בחי' אחוריים כו', ומה גם שהוא אינו יודע ומרגיש בזה בחי' מהות חכמתו ורצונו יתברך בבחי' הארת פנים ממש כו', ומ"מ ישתדל בכל כחו ללכת בהם ולהגות בהם כל שעה כו'. וע"י השתדלותו^[1] אחרי ה' בהרחקה זו, תתגבר אהבת האב אליו בכפליים, ויבוא לכלל נקודת הלב באמת, והיינו שיאיר לו אור הסוכב בגילוי ממש בנפשו, ויהיה בבחינת רצוא וכליון באמת כו'. ועוד זאת, שיאיר גם בהכחות פנימיים דמוח ולב, שיהיו בבחינת ריבוי אור ובבחי' גדלות כנ"ל. וי"ל שזה"ע בחי' הגילוי בכפליים, היינו שלבד גילוי בחי' אה"ר, מאיר הגילוי במוח ולב ג"כ כו'. וזהו הגילוי בתפלה. וכמו"כ בתורה מאיר לו עי"ז בחי' הארת פנים ממש, כנ"ל²⁶ בענין חכמת אדם תאיר פניו כו'²⁷. וכ"ז נעשה ע"י ההילוך הקודם שהולך בתום אחרי ה' כו'.

וזה"ע אחרי ה' תלכו²⁸, שיש בזה ב' אופנים, הא' כפשוטו, שהולך בבחי' אחוריים וחיצוניות לבד, גם כשאינו מאיר לו אור הוי' בבחי' גילוי ממש, מ"מ הולך בדרכו בהתבוננות בבחי' עצמות אוא"ס, ורץ אחריו בבחי' חיצוניות לבד כו', ומתחזק בעבודה זו כו' כנ"ל, ושתהיה באמת עכ"פ כפי יכולתו, לא בדמיונות שוא בבחי' מקיף לבד, כ"א שמייגע א"ע להבין הענין היטב, ומתאמת אצלו באמת שכך יאתה לו כו', ומתבטל עי"ז מהרגש עצמי, ונמשך קצת בבחי' רצוא כו', שכ"ז הוא בבחי' אחוריים וחיצוניות כנ"ל (ובכלל זה הוא ג"כ בחי' ההילוך ע"י השגה אלקית במוח ולב בבחי' חיצוניות הלב כו'), וגם החיזוק בעסק התורה וקיום המצות, שאינו רק מה שהולך אחרי אביו ואינו רואה פניו כלל כו'. ועי"ז שימצא תמימות הלב בהילוך זה, עי"ז יאיר אור הוי' אליו בגילוי ממש, ונעשה כל בחי' חיצוניות לפנימיות. וזהו פי' הב' באחרי ה' תלכו, למלאות בחי' אחרי ה' שיהי' כמו בפנימיות כו'.

והנה גילוי בחי' זו בנש"י ה' במ"ת, וכמארז"ל²⁹ על כל דבור ודבור פרחת נשמתן, והיינו שהיה גילוי בחי' מהות ועצמות נשמתן, שהאיר בגילוי גם בכחות הנפש המלוכשים

(25) ראה (בענין שהתומצ"צ נק' דרך הוי') תו"א וישב ל, ד. מקץ לה, ג. בשלח סג, סע"א ואילך. לקו"ת בשלח א, ג. דרושים לחה"ס פא, ב. שה"ש מד, ג. ועוד. וראה (כפי' הליכות עולם לו) הוספות לתו"א מג"א קכב, ב. לקו"ת שה"ש כט, ריש ע"ד. ועוד. ד"ה ועשית חג שבועות (לעיל ע' שטז).

(26) בד"ה וידבר גו' במדבר סיני (לעיל ע' שט ואילך).

(27) קהלת ח, א.

(28) פ' ראה יג, ה (בדילוג).

(29) ראה לעיל ע' קלב. וש"נ.

(19) ע"פ ישע"י כו, ה. ובמצו"ד שם: לאחוזו במעוז שלי היא התורה שהיא לחוזק ועוז.

(20) ראה לקו"ת אחרי כו, א. וראה גם תו"א תצוה פב, סע"ג. לקו"ת ויקרא ד, ג ואילך. שלח מח, ד. ואתחנן יב, ג. ובכ"מ.

(21) ואתחנן שם, ו.

(22) ספרי ורש"י עה"פ. יומא יט, ב וברש"י שם ד"ה במ (הב'). שו"ע אדמור"ר הזקן אור"ח סקנ"ו סט"ז. הל' ת"ת פ"ג ס"ב.

(23) וירא יח, יט.

(24) חבקוק ג, ו.

בגוף, וכמ"ש³⁰ וכל העם רואים את הקולות, רואין את הנשמע כו'³¹, שזהו מצד גילוי עצם הנשמה, דשם לא יש התחלקות דראי' ושמיעה, ולכן יכול להיות רואין את הנשמע כו'³², ומ"מ היה בהם ראייה ושמיעה, והיינו מפני שהיה הגילוי בהכחות פנימיים כו'. וז"ש³³ אנכי הוי' אלקיך, אנכי הוא בחי' אנכי מי שאנכי³⁴, פי' שאין מכיר ומשיג בחי' אנכי אלא אנכי בעצמי, דלא ידע לי' בר איהו בלחודוהי כו'³⁵, והוי' אלקיך הוא בחי' אלקות המתפשט ומתלבש בנש"י כו'. ובמ"ת היה גילוי בחי' אנכי, בחי' מהות ועצמות א"ס, בבחי' הוי' אלקיך, בהאלקות המתפשט ומתלבש בנש"י, שזהו גילוי בחי' הארת פנים, בחי' אור פנימי ועצמי דא"ס כו', דבנשמה היינו גילוי בחי' עצמות הנשמה כמו שהיא חבוקה ודבוקה בך³⁶ בבחי' רצון א' לה' לבדו, שהאיר אז תוך כחות הנפש בגילוי אור רב ועצום כו'. וזהו ע"י הקדמה תחלה בגלות ושעבוד מצרים והיציאה ממצרים, שהי'³⁷ בתוקף האמונה בבחי' לכתך אחרי כו', וכמו ויאמן העם³⁸, ויאמינו בה' כו'³⁹, דבתכלית קושי השעבוד במצרים בריבוי ההעלמות וההסתרים שא' פרעה לא ידעתי את הוי'⁴⁰, דבאמת הי' ההעלם וההסתר מאד, ומ"מ היו בתוקף האמונה, ויצאו ממצרים אל המדבר, לא מקום זרע כו'⁴¹, וה' ניסה אותם בכמה נסיונות, וכמו ברדיפת פרעה וחילו אחריהם⁴², וכה"ג בלכתם במדבר בלא מים⁴³, והילוכם היה רק בבחי' אחרי ה', היינו מרחוק ביותר, כי לא ראו אור פני ה' מקרוב עד מ"ת כו', ומ"מ, לא נסוג אחור לבס'⁴⁴, אדרבה, נתאמצו ללכת בתוקף האמונה, וצעקו אל ה' מפנימיות נפשם, אעפ"י שלא ראו את הוי' כו'. וע"י תוקף ההילוך אחרי ה' מפנימיות נפשם, האיר ה' בבחי' הארת פנים להם בעוצם הגילוי במ"ת בבחי' אנכי כו', בבחי' נשיקין כפולים, דאיתא בע"ח שער הכללים⁴⁵ שזהו בחי' נשמה לנשמה, בחי' יחידה שבנפש כו', והיינו שהאיר להם בחי' מהות ועצמות א"ס, ובחי' מהות ועצמות הנשמה, ובחי' גילוי ממש בכחות הנפש, שז"ע זכרתי לך כו' כנ"ל.

רנא

וכמו"כ יהיה לעתיד, וביתר שאת כו', ע"י האריכות גלות האחרון בריבוי ההעלמות וההסתרים, שמעלים ומסתיר לגמרי על אלקות, וכמ"ש⁴⁶ ואנכי הסתר אסתיר פני, דסליק לעילא ולעילא כו'⁴⁷, וגם בריבוי יגיעה מאד בעבודה בתפלה במוח ולב לא תהיה השגה גמורה ממש באלקות, מפני שה' רחוק ממנו, ואינו נראה אור ה' בגילוי, גם בריבוי יגיעה. ועוד זאת יש ריבוי בלבולים מצד הסט"א, שמתחזקים ע"י ההעלמות כו', ומטרידים ומבלבלים נפשו גם כל היום בשעבוד הפרנסה, אשר בנפשו יביא לחמו⁴⁸, בריבוי טרדא

(39) בשלח יד, לא.

(40) שמות ה, ב.

(41) ע"פ חוקת כ, ה.

(42) ראה בשלח יג, ד ואילך.

(43) ראה בשלח טו, כז, יז, א. חוקת שם.

(44) ע"פ תהלים מד, יט.

(45) פ"ב קרוב לסופו.

(46) וילך לא, יח.

(47) זח"ג כ, ב. וראה ג"כ זח"א רי, א. אוה"ת נ"ך ח"ב ע' א"נב. סה"מ עט"ר ע' תקסא.

(48) ע"פ פיוט כי כשמך בתפלת מוסף דר"ה ויוהכ"פ.

ובאיכה ה, ט: בנפשנו נביא לחמנו.

(30) יתרו כ, טו.

(31) מכילתא ופרש"י עה"פ.

(32) ראה סה"מ תרכ"ט ע' ריח ואילך. וש"נ. תרל"א ח"א

ע' רסד. ע' רצב. המשך תער"ב ח"א ע' ל ואילך. סה"מ עט"ר

ע' שעב ואילך. תרפ"ט ע' 49. תרצ"ז ע' 194 ואילך. תש"ג ע'

110. ועוד.

(33) יתרו שם, ב. ואתחנן ה, ו.

(34) ראה לעיל ע' יג. וש"נ.

(35) ראה זח"ב רי, ב. זח"ג קכט, ב (באד"ר). קמ, ב (שם).

רפת, סע"א (באד"ר).

(36) נוסח הושענות (יום ג').

(37) אוצ"ל: שהיו.

(38) שמות ד, לא.

כו', וממילא מבלבל לו אח"כ בתפלה, וגם מי שאינו עוסק בענינים אלו, ה"ה מטרידים ומבלבלים בכמה מח"ז בעת התפלה, שלא יבוא לידי השגה אמיתית והתעוררות אהוי"ר אמיתית כו', וכ"ש לבוא לבחי' פנימיות נקודת הלב כו'. ועכ"ז ה"ה מתאמצים בעבודתם, ומייגעים א"ע בבחי' עבודה פנימיות דמוח ולב, אף שאינה אמיתית ממש, ומ"מ מייגע א"ע בהתבוננות ובהתעוררות הלב כמה שאפשר להיות כו', וכמו"כ בעבודה בבחי' נקודת הלב, ע"י ההתבוננות בעצמות אוא"ס, אף שהיא בבחי' אחרי ה' לבד כו' כנ"ל, ויחזק במעוזו בעסק התורה וקיום המצות, אף שאינו מאיר לו ע"י שום גילוי אור ממש, ומ"מ הוא מחזיק בעסק התורה בתוקף, להיות שזהו אמיתית ומהות חכמתו ית', וכן בעסק המצות שזהו רצונו ית' האמיתי כו', רק מצד הידיעה שידוע שהאמת הוא שהן בחי' חכמתו ורצונו ית', ואוא"ס מאיר ומתלבש בתורה, ואף שהוא אינו מרגיש, אבל האמת כן הוא, ומשו"ז ה"ה מתחזק ומשתדל מאד להיות עוסק בתורה כל היום, וכמו"כ בקיום המצות כו'. ועי"ז יאר הוי' פניו אלינו⁴⁹ לעתיד, בבחי' גילוי הארת פנים ביותר, ובבחי' נשיקין כפולין, וכמ"ש⁵⁰ ישקני מנשיקות פיהו, והן גילוי טעמי תורה שיהיה לעתיד⁵¹, שזהו גילוי בחי' מהות ועצמות א"ס, שיאיר בבחי' השגה פנימיות ממש, וכולם ידעו אותי⁵² ממש כו'. וזהו"ע זכרתי לך חסד נעורייך, ע"י לכתך אחרי במדבר, כמו ביצ"מ ומ"ת, וכמו"כ בזה"ג עכשיו והגילוי דלעתיד, דע"י ההילוך עתה בתוקף ההילוך אחרי ה', עי"ז זכרתי לך בגילוי בחי' פנימיות ועצמות א"ס, שיאיר בגילוי ממש בפנימיות בנש"י כו'.

ולהבין⁵³ כ"ז בתוס' ביאור, הנה יש להקדים מ"ש⁵⁴ זה שמי לעלם וזה זכרי כו', וארז"ל⁵⁵ שמי עם י"ה שס"ה ל"ת, וזכרי עם ו"ה רמ"ח מ"ע. וצ"ל מדוע יהיה מניעת האיסור, בחי' סור מרע, ב"ה, ועשיית הטוב, שזהו עשיות המצות, ב"ה שלמטה מ"ה, ולפעמים ארז"ל⁵⁶ ויתר הקב"ה על ע"ז וג"ע וש"ד ולא ויתר על עון ביטול תורה, והלא ביטול תורה ז"ע מ"ע, ואיך ויתר כו' ולא ויתר על ביטול תורה, וחורבן בהמ"ק היה על ביטול תורה דוקא⁵⁷.

רנב אך הענין הוא, דהנה ידוע⁵⁸ דכנס"י נק' רעיית⁵⁹, דפי' רעייתי פרנסתי⁶⁰, שמפרנסין לאביהן שבשמים⁶¹, והוא ע"י המצות שעושין, שמוסיפים אורות ברמ"ח אברין דמלכא, דרמ"ח פקודין הן רמ"ח אברין דמלכא⁶², בחי' ז"א, וע"י קיום המצות מתקשראין נש"י ברמ"ח אברין דמלכא, ומוסיפים תוס' אורות ברמ"ח אברין, והן נכללין ונבלעין בהאורות עליונים כו'. והנה המשכת האורות העליונים שממשיכים ע"י המצות, צריכים שמירה,

(57) ראה ירמ"י ט, יא"יב. ירושלמי ואיכ"ר שם. וראה סה"מ תרכ"ט ס"ע רפט ואילך. וש"נ.

(58) ראה לקו"ת בהר מ, סע"א. שה"ש יא, ד ואילך. לד, סע"א. ובכ"מ.

(59) ראה שיר השירים ה, ב.

(60) שהש"ר פ"א, ט (1). זח"ג לג, ב.

(61) ראה זח"ג ז, ב. יל"ש פקודי רמז תיח. לקו"ת האוינו

עו, ב.

(62) תקו"ז תיקון ל (עד, א).

(49) ע"פ נשא ו, כה.

(50) שיר השירים א, ב.

(51) ראה פרש"י עה"פ.

(52) ירמ"י לא, לג.

(53) בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי שבהערה

1 (ע' קב ואילך).

(54) שמות ג, טו.

(55) זח"ג קי, ב (ברע"מ). רעג, ב (ברע"מ). תקו"ז בהקדמה

(ד, ב). לקו"ת פקודי ג, ב. ובכ"מ.

(56) ירושלמי חגיגה פ"א ה"ז. איכ"ר פתיחתא ב.

וכמ"ש⁶³ ושמרתם מצותי, שצריכים שימור כו' (וכמו ושמרתם את המצות⁶⁴, שצריכים שימור מחימוץ כו'), והיינו מפני שיכול להיות בזה אחיזה ויניקה לחיצונים, וכמארז"ל⁶⁵ הני מאני דרבנן דבלו מינייהו, פי' מאני דרבנן הן הלבושים דמעהמ"צ, ועז"א הני מאני כו' מינייהו, שיכול להיות בזה אחיזה כו', ובפרט כשאין[נ]ן זהירים ומרוחקים כ"כ מהרע בשמירת שס"ה ל"ת, אזי בולעים החיצונים מבחי' סט' דקדושה, הוא האור האלקי השוכן בנש"י בתוך טומאתם⁶⁶, וגם מקיום המצות שלהם כו', וכמ"ש⁶⁷ נבלע ישראל בגוים, שניצוץ האלקי נבלע בע"ש⁶⁸, וכתב⁶⁹ ויאכלו ישראל בכל פה, היינו בכל מיני בליעה, וכמ"ש⁷⁰ בקום עלינו אדם כו' וברוך ה' שלא נתננו טרף כו', ולעתיד והוצאתי בלעם מפיהם כו'⁷¹, חיל בלע ויקיאנו כו'⁷². והנה, השמירה לכ"ז הוא שס"ה ל"ת, דע"י הזהירות בשס"ה ל"ת, שנש"י מרוחקים מהרע, אין להם בליעה בהם כו', דע"ז נק' יונתני⁵⁹, שאינה נזקקת ומתקשרת אלא לכן זוגה לבד כו'⁷³, ואין להם שום שייכות אל הסט"א כו'. ועוד זאת, שהזהירות בל"ת שומר שלא יהיה שום יניקה מהאורות עליונים דמ"ח מ"ע כו'. והענין הוא, דהנה, כל שמירה הוא ע"י אור מקיף דוקא כידוע⁷⁴, ואמיתית האו"מ נמשך ע"י מל"ת דוקא. והגם דע"י מ"ע ממשיכים ג"כ בחי' או"מ, וכידוע⁷⁵ דמצות הן בחי' רצה"ע, ומשו"ז נק' לבושים כו', מ"מ, במצות גופא הנה המשכת אמיתיות האו"מ הוא ע"י מל"ת דוקא.

והענין הוא⁷⁶, דהנה ידוע⁷⁷ שיש ב' מיני מקיפים, מקיף הקרוב, ומקיף הרחוק, דבחי' מקיף הקרוב הן בחי' המקיפים דסדר השתל', וכמ"ש בע"ח⁷⁸ דבחי' פנימיות שבעליון נעשה מקיף אל התחתון, דחיצוניות שבעליון הוא בבחי' פנימי אל התחתון, והיינו האור שבא בבחי' גילוי ממש אל המקבל, ומתלבש בכלי המקבל, שנעשה לו בבחי' אור פנימי כו', אבל בחי' פנימיות העליון שלמעלה מכלי המקבל, הוא בבחינת מקיף על המקבל. וכמו עד"מ במוחין ומדות, הנה ידוע⁷⁹ דלידת המדות הוא מבחי' חיצוניות השכל, דבחי' פנימיות השכל אינו שייך למדות, דענין פנימיות השכל הוא בחי' עומק המושג בתמצית נקודת השכל⁸⁰, והוא ההשגה בעצם הענין שכלי בעומק הכוונה שבו, שאינו בא בלבושי השגה בהסבר דברים, ולא בבחינת התרחבות והתפשטות, היינו לא בריבוי פרטים, ובכל ענין רק

(76) בהבא לקמן (עד סוף המאמר) – ראה לקו"ת ואתחנן י, ד. המשך מים רבים תרל"ו פרק ר (ע' רלא ואילך). ד"ה פדה בשלום תרל"ז. סה"מ תרנ"ט ע' קסו ואילך. תש"ד ע' 116 ואילך. ד"ה פדה בשלום תשח"י (סה"מ תשח"י ע' סז ואילך). (77) ראה תו"א שמות נד, ג. לקו"ת ברכה צח, סע"ד ואילך. וראה גם לקו"ת תצא לו, ד. שה"ש ז, סע"ג, י, א ואילך. ועוד. (78) ראה שער פנימיות וחיצוניות (שער מ) ובפרט דרוש ה שם. קו"א לתניא ד"ה להבין מ"ש בפע"ח (קנז, א). לקו"ת שלח מא, ד (הערת כ"ק אדמו"ר ז"ע בסה"מ תש"ד שם). (79) ראה סה"מ תרמ"ג ע' שכת. וש"נ. תרנ"ג ע' קנח. תרס"ה ע' מג. ע' רמו ואילך. לעיל ע' רלב. וש"נ. (80) ראה שער היחוד לאדמו"ר האמצעי ב, ב ואילך (וראה לקוטי ביאורים (להר"ה מפאריש) שם קנא, ג ואילך). סה"מ תרנ"ט ע' עה. וש"נ.

(63) אמור כב, לא.
(64) בא יב, יז.
(65) ברכות ו, א (ושם: דבלו מחופיא דידהו). ובכ"מ.
(66) ע"פ לשון הכתוב – אחרי טז, טז.
(67) הושע ח, ח (בשינוי).
(68) = בע' שרים.
(69) ישע"י ט, יא (ושם: את ישראל).
(70) תהלים קכד, כ"ו.
(71) ע"פ ירמ"י נא, מד.
(72) איוב כ, טו.
(73) ראה עירובין ק, סע"ב ובפרש"י שם.
(74) ראה לקו"ת ראה כא, ד. ועוד.
(75) ראה תו"א חיי שרה טז, סע"א ואילך. מקץ לב, ד ואילך. ויחי מו, ג. ויקהל פז, ב ואילך. לקו"ת דרושים ליוהכ"פ סט, סע"ב ואילך. ובכ"מ.

בחי' הנקודה⁸¹ התמצית של הענין ההוא כו', שזהו הידיעה וההשגה בעצם ענין המושכל איך ומה הוא כו', דמזה לא יהיה בחי' לידת המדות, מפני שלמעלה הוא לגמרי מן המדות כו'. וחיצוניות השכל הוא אור השכל הבא בהשגה בריבוי הפרטים שבו, וכל פרט הוא בהתרחבות גדולה בלבושי השגה בכמה הסברים כו', דמזה אפשר להיות הולדות המדות. אך גם בזה, הרי לא כל השכל מתגלה בהמדה, שאם היה השכל מאיר בגילוי בהמדה, היה מתבטל מציאות המדה, דכשם שבשכל עצמו אינו נרגש מציאות המדה אף שישנה שם כו', והיינו מפני גילוי אור המוחין כו', וכמ"ש במ"א⁸², כמו"כ לאחר שבאה המדה בהתגלות, אם היה מאיר בה אור השכל בגילוי, תתבטל המדה כו', אלא מה שבא בגילוי בהמדה הוא רק הבכך מהשכל הנשאר מההשגה וההתבוננות לאחר שנתעלם השכל, שזה מאיר בפנימיות המדה, ונעשה בבחי' מוחין למדות כו' כידוע. והנה אנו רואין, שההשגה שבמות, הגם שאינו מאיר בגילוי בהמדה, מ"מ ה"ה מאיר עלי' בבחינת מקיף, דהיינו מה שגם בעת התפעלות המדה אינו נשכח ממנו ההשגה לגמרי, כ"א מאיר עליו בבחינת מקיף, שמרגיש את הענין שהשיג והתבונן בו בבחי' מקיף עכ"פ, שזה נותן חיות בהמדה, והוא שתהיה המדה בבחי' קירוב אל הענין האלקי, וממילא היא בבחינת ביטול יותר כו', וכמ"ש במ"א⁸³. נמצא, דבחי' חיצוניות שבשכל, דבכללות הוא אור השכל השייך למדות, מה שמאיר ומתלבש ממנו בהמדה הוא בחי' החיצוניות שלו, היינו הבכך, שנעשה פנימי להמדה, בבחי' מוחין אלי', ובחי' הפנימיות שבו, דהיינו עצם ההשגה, היא בחי' מקיף לבד כו'. אבל פנימיות השכל ממש, בבחי' עומק המושג, הוא למעלה מבחי' המדות לגמרי כו' (ומה שיש מדות גם מבחי' פנימיות המוחין, זהו בחי' גדלות המדות, בחי' פנימיות הלב, שנת"ל בד"ה ועשית ח"ש⁸⁴, מה שאור המוחין מאיר כמו שהוא בלב ג"כ, שמדות אלו הן כמו מוחין ממש כו', כמ"ש במ"א⁸⁵). וזהו הכלל, דבחי' חיצוניות שבעליון נעשה פנימי אל התחתון, ופנימיות העליון נעשה בבחי' מקיף אל התחתון כו', וכן הוא בכל עו"ע, דמה שמתלבש בפנימיות בהעלול הוא רק חיצוניות העילה, אבל בחי' פנימיות העילה הוא בחי' מקיף לבד על העלול כו'. ומ"מ הוא בחי' מקיף, שיש לו שייכות אל המקבל, וכנ"ל דכללותו זהו בחי' חיצוניות השכל השייך למדות כו', והמקיף הוא ג"כ מצומצם כפי מדת המקבל, רק שזהו למעלה מהכלי שלו, וא"א שיתלבש בו בפנימיות ממש, אבל מ"מ ה"ה בערך הכלי, והיינו מפני שהמקיף הזה אינו שהוא בבחי' מקיף בעצם, שאינו בגדר הפנימי כלל, אלא שהוא בבחי' מקיף לגבי הדבר המוקף לבד, והיינו מפני קוטן כלי המוקף, שאם היה המוקף בכלים רחבים, היה מאיר בו האור בבחי' פנימי, וכמו שבהעליון ה"ז פנימיות העליון כו', ובתחתון שהוא בבחי' מקיף, זהו מצד קוטן הכלי שלו לבד כו'.

והדוגמא מזה יובן למעלה במקיפים דסדר השתל', כמו בע"ס דאצילות דנמשכים ומשתלשלים זמ"ז, כמו מחו"ב לז"א ומז"א למלכות, הנה מה שהעליון הוא בחי' שרש ומקור לתחתון, זהו בחי' חיצוניות שבו, דבחי' הפנימיות ממש שבעליון, אין לו

(81) אוצ"ל: נקודה.

(82) ראה סה"מ תרנ"ד ע' רג. תרנ"ט ותש"ד שם.

(83) ראה סה"מ תרנ"ד שם ס"ע רג ואילך.

(84) לעיל ע' שיט ואילך.

(85) ראה לעיל ס"ע רלב ואילך. וש"נ.

שייכות אל התחתון כלל, וכמו בחי' פנימיות חו"ב הוא למעלה לגמרי מלהיות מקור למדות, ובחי' פנימיות המוחין עיקרן הן בבחי' הבדלה ובבחי' עלי' למעלה כו', וכמו שנת"ל (בד"ה כי נר מצוה⁸⁶), ומה שנעשה מקור למדות הוא בחי' חיצוניות המוחין, דמה שבינה נק' אם הבנים⁸⁷, הוא בחי' קטנות דאימא, בחי' תבונה, דתבונה אותיות בן ובת⁸⁸, והיינו כאשר משפעת לז"א, כמ"ש הפרדס בערכי הכינוים⁸⁹, וכללות בחי' תבונה היינו ז"ת דבינה, ויש יחוד ישסו"ת⁹⁰ הנק' או"א תתאין, מקור המדות, דיש"ס⁹⁰ הוא בחי' נה"י דאבא, ומיוחד ישסו"ת נמשך ז"א כו' (וישראל זוטא הוא בחי' מוחין שבמדות, כמ"ש בתו"א סד"ה ואלה שמות⁹¹), אבל בחי' או"א עילאין, שהן מוחין דאו"א, הן למעלה מבחי' מקור לז"א כו', ונמצא מה שמקור לז"א הוא בחי' חיצוניות המוחין, בחי' ישסו"ת, דבד"כ זהו בחי' ז"ת לבד (ובפרטיות הן בחי' נה"י לבד). אמנם, מה שמתלבש בפנימיות בז"א הוא רק בחי' החיצוניות דתבונה, בחי' נה"י דאימא שנעשים מוחין לז"א (דעם היות דכללות בחי' תבונה היא נה"י דבינה, מ"מ, מה שנעשה מוחין לז"א זהו בחי' נה"י דתבונה), ובחי' הפנימיות דתבונה הוא בבחי' כתר ומקיף לז"א. וז"ע ת"ת דאימא שנעשה כתר לז"א⁹², דהיינו בחי' ת"ת דתבונה, וכמ"ש בע"ח שער דרושי הצלם דרוש ה'⁹³. וכמו"כ מבחי' ז"א למלכות, הרי מה שנמשך למל' זהו מבחי' חיצוניות דז"א, אבל בחי' פנימיות ז"א הוא למעלה מבחי' המלכות, וכידוע⁹⁴ דרש המשכת המלכות הוא מהנקב שאחורי הז"א, היינו מבחי' חזה דז"א, שזהו בסוף הת"ת שלו כו', וכידוע המשל בזה⁹⁵, דבתוקף המדות א"א לדבר, כ"א כאשר מתמצצם ומתעלם האור כו', [ו]בכללות ההפרש בין פנימיות לחיצוניות דז"א יובן מ"ש בסידור שער המועדים⁹⁶ על מאה"ז⁹⁷ תלתא דזמינין מקדש כו'[[, ומה שמאיר בפנימיות המלכות הוא בחי' נה"י דז"א לבד, שנעשים מוחין דנוק', אבל בחי' הפנימיות (היינו פנימיות דחיצוניות) הוא בבחי' כתר ומקיף לבד, וכידוע⁹⁸ דת"ת דז"א נעשה כתר לנוק' כו' (ועם היות דת"ת הוא בחי' פנימיות ז"א, כמ"ש בסידור שם, הנה בחי' כתר דנוק' הוא מב' שלישים תחתונים דז"א, כמ"ש בע"ח⁹⁸, ועיקר הת"ת הוא בחי' שלישי העליון כו', ועמ"ש מענין ג' שלישי ת"ת בלקו"ת ד"ה כי תבואו כו' ונטעתם כו'⁹⁹). וכמו"כ הוא בבחי' כתר דאצילות, דידוע¹⁰⁰ שיש בו ב' בחי', עתיק ואריך, שהן בחי' פנימיות הכתר וחיצוניות הכתר, ובחי' פנימיות הכתר הוא מה שנעתק ונבדל מסדר השתל', שאינו בבחי' מקור כלל לע"ס

רנד

לאזניא ע' ריג ואילך. אוה"ת ויקרא (כרך א) ס"ע קלו ואילך.
 (95) ראה לקו"ת קדושים שם כט, סע"ג. מאמרי אדמו"ר
 הזקן אתהלק לאזניא שם ע' ריג. אוה"ת ויקרא שם ע' קלו.
 וראה גם לקו"ת דרושים לר"ה נד, ג.
 (96) סידור עם דא"ח ריז, סע"ג ואילך.
 (97) זח"ג צד, א. צה, א.
 (98) ראה עין חיים שער יג (שער א"א) ספ"ז. שער לד (שער
 תיקון הנוקבא) פ"א. פ"ו. של"ה (שער הירח) פ"ב. ועוד.
 (99) קדושים ל, ב ואילך. מאמרי אדמו"ר הזקן שם ע' ריד.
 אוה"ת ויקרא שם ע' קלט ואילך. ע' קמו. תורת מנחם – ספר
 המאמרים מלוקט ח"ג ע' רמ ואילך (בהוצאות הקודמות –
 ח"ג ע' קלה ואילך). לקו"ש חל"ט ע' 109.
 (100) ראה ד"ה ויצא יעקב (לעיל ע' קצו). וש"נ. ד"ה וישלח
 יעקב (לעיל ע' קלו ואילך). וש"נ.

(86) אוצ"ל: נר חנוכה (לעיל ע' קמט ואילך).
 (87) לשון הכתוב – תהלים קיג, ט. וראה זח"א ריט, א.
 הערת כ"ק אדמו"ר ז"ע בסה"מ תש"ט ע' 112.
 (88) זח"ג רצ, ב ואילך. עין חיים שער טו (שער הזווגים).
 תניא ספס"ז בהגהה.
 (89) שער כג פכ"ב ערך תבונה.
 (90) = ישראל סבא ותבונה .. דישראל סבא.
 (91) פ' שמות נ, ד.
 (92) עין חיים שער לו (שער מיעוט הירח) פ"א. לקו"ת
 שה"ש מז, ג ואילך. סה"מ תרל"ג ח"א ע' רנז ואילך. וש"נ.
 (93) שער כה.
 (94) עין חיים שער הכללים פ"י. שער לד (שער תיקון
 הנוקבא) פ"ב ריש כלל ט. שער לה (שער הירח) פ"א ואילך.
 הובא בלקו"ת קדושים כט, ד. מאמרי אדמו"ר הזקן אתהלק

דאצילות כו' כידוע¹⁰¹, ובחי' חיצונית הכתר, שהוא בחי' א"א, הוא ראש ומקור דאצילות, דבחי' אורות פנימיים ומקיפים דאצילות הן מבחי' א"א, וכידוע¹⁰² דאורות דאצילות המתלבשים בכלים דאצילות הוא מה שנמשך מבחי' א"א, וכמו"כ בחי' כתר ומקיף כללי דאצילות היינו בחי' א"א, בחי' חיצונית הכתר, דבחי' זו דוקא הוא שנעשה בבחי' מקיף, משא"כ בחי' עתיק אינו גם בבחי' מקיף לאצילות (כ"א בבחי' מקיף הרחוק כו'). וכן הכתרים דא"א הן מבחי' א"א, וכמ"ש בע"ח שער אנ"ך פ"ח¹⁰³, דיש בחי' ישסו"ת בגרון דא"א, ומשם נמשך או"א, ובחי' הכתרים דא"א הן ג"כ מבחי' גרון דא"א, וכמ"ש בעמה"מ שער י"ב פ"ז ופ"ט ושער י"ג פ"ד. ובחי' מקיפים הנ"ל הן בחי' מקיפים פרטיים, דבחי' הפנימי שבעליון, היינו בחי' הפנימיות שבחיצוניות, נעשה בבחינת מקיף אל התחתון כו'. ובד"כ בחי' המקיפים שבהשתל' הן הנמשכים מבחי' הקו, וכידוע¹⁰⁴ דהקו הוא בחי' יושר, דכל ענין הקו הוא להיות גילוי בבחי' פנימיות כו', ואי' בע"ח¹⁰⁴ דהקו נמשך ומתעגל וחוזר ונמשך וחוזר ומתעגל כו', דתחלה הוא נמשך בבחי' פנימי ואח"כ מתעגל בבחי' מקיף כו'. וזהו דבחי' פנימי שבעליון נעשה בבחי' מקיף אל התחתון כו', וכמ"ש בסידור בהביאור דאני לדודי¹⁰⁵ (ולכאורה משמע דעיגולים הנמשכים מהקו שרשן מעיגול הגדול, וכמ"ש בלק"ת ד"ה ויקח קרח¹⁰⁶. וי"ל דבאמת כל המקיפים שרשן מעיגול הגדול, אמנם הן מבחי' חיצוניות המקיף, שאין זה בחי' המקיף האמיתי, דאמיתית המקיף היינו מה שמובדל לגמרי כו'). וכ"ז הוא בחי' מקיף הקרוב, דהיינו בחי' מקיף השייך להשתל' כו'.

אמנם בחי' מקיף הרחוק הוא שמובדל בערך לגמרי, ואינו שייך אל ההשתל' כלל, שאינו מקור להשתל', גם לא בבחינת מקיף עליהם כו'. וי"ל דבהשתל' זהו בחי' פנימיות רנה ועצמות העליון, שאינו מקור אל התחתון. וכמו שנת"ל דכללות הענין מה שהעליון מקור לתחתון זהו בבחי' החיצונית לבד, אבל בחי' פנימיות העליון ממש אינו מקור כלל אל התחתון כו', והיינו שמובדל לגמרי מן התחתון כו'. וכמו בז"א, בחי' הפנימיות שבו, היינו בחי' הת"ת, וכמו"כ בכללות ז"א, מה שמאיר בו בחי' עצמות או"א"ס שלמעלה מבחי' מקור להשתל', וכידוע¹⁰⁷ דבת"ת מאיר מבחי' פנימיות הכתר, וזהו בחי' הפנימיות דז"א, ועמ"ש בסידור בד"ה הנ"ל¹⁰⁸, ובלק"ת ד"ה קא מיפלגי במתיבתא דרקייע¹⁰⁹ ובהגהות לשם שלא נדפס¹¹⁰, ובהביאור דוהניף הכהן¹¹¹. וכמו"כ בחי' פנימיות או"א, שזהו בחי' עצמות חו"ב, שאינם בבחי' מקור לז"א כו' כנ"ל. וכן בכתר בחי' פנימיות הכתר, בחי' עתיק, שנעתק ונבדל לגמרי כו'. ובשרש¹¹² הראשון י"ל שזהו בחי' פנימיות ועצמות או"א"ס שלמעלה גם מבחי' עיגול הגדול שלפני הקו. דהנה, בחי' העיגול הגדול, הגם שאינו בבחי' מקור

(107) ראה לקו"ת חוקת סז, ב. דרך מצותיך לט, א. סה"מ.
 (108) סידור עם דא"ח שבהערה 96.
 (109) פ' תזריע כב, ג. כג, ג.
 (110) נדפסו אח"כ באוה"ת ויקרא (כרך ב) ע' תקלג. שם
 (כרך ד) ע' א"ג ואילך.
 (111) לקו"ת אמור לה, סע"א ואילך.
 (112) בהבא לקמן – ראה סה"מ תרנ"ט שבהערה 76 (ס"ע קסח ואילך). סה"מ תש"ד שבהערה הנ"ל (ס"ע 120 ואילך).

(101) ראה לקו"ת חוקת סז, ב. דרך מצותיך לט, א. סה"מ
 תרל"ח ע' שיד. וש"נ. תרנ"ח ע' קצח ואילך. לעיל ע' קכו.
 (102) ראה ד"ה וישלח (לעיל ע' קלו). וש"נ.
 (103) שער יט (שער אורות ניצוצין כלים).
 (104) עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב.
 (105) סידור עם דא"ח רכט, ב. וראה גם לקו"ת פ' ראה לך,
 ריש ע"ד.
 (106) נב, ג. וראה גם סה"מ תרס"ה ע' רס.

להשתל', וכמו שנת"ל (ד"ה אדם כי יהיה כו'¹¹³), מ"מ, ה"ה בבחי' שייכות להשתל', ומה שהוא בבחינת מקיף הוא רק מפני שא"א להתקבל בכלים בפנימיות כו'. וכמובן ממ"ש בע"ח¹⁰⁴ דתחלת הכל היה אור עליון פשוט ממלא כל המציאות ולא היה בו ראש וסוף ומעלה ומטה כו', וידוע¹¹⁴ דענין ראש וסוף ומעומ"ט שייך בבחי' פנימיות דוקא, וכשאו' שלא הי' בו ראש וסוף כו', היינו שלא היה אפ"ל בבחינת פנימיות כו', וכאשר עלה ברצונו להאציל סילק אורו הגדול על הצד כו', וזהו בחי' העיגול הגדול שנעשה בבחי' עיגול ומקיף על כללות ההשתל' כו', והאור פנימי נמשך בהם מהקו, שזהו מה שמאיר לאחר הצמצום מבחי' האור שנסתלק, וכמ"ש בע"ח¹⁰⁴ שנמשך הקו מן האור העיגול שלו כו', ובסוף ענף ג'¹¹⁵ כ' וסילק האור ואח"כ החזירו כו' דרך הקו כו', אלא שהוא בבחי' קו מצומצם לפי אופן העולמות כו', והגם שאינו בחי' מהות האור שלפני הצמצום, מ"מ, הרי אינו מהות אחר חו', וה"ז הארה מהאוא"ס שלפני הצמצום כו' (ועמ"ש לעיל ד"ה ויולך ה' את הים¹¹⁶). וא"כ הרי אפס קצהו מאיר בבחי' פנימיות בסדר השתל', והוא בחי' הקו, ומה שלא היה אפשר להיות בבחי' פנימיות, נשאר בבחי' מקיף כו', וא"כ י"ל שזהו ג"כ בחי' מקיף הקרוב, דהיינו מה שנשאר מבחי' הפנימי מפני שאין המקבלים יכולים לקבלו בבחי' פנימיות כו' (ובדא"פ י"ל גם בזה דוגמת משנת"ל דפנימיות שבעליון נעשה מקיף כו', ע"פ המבואר במ"א¹¹⁷ דבחי' גליף גליפו¹¹⁸ הן בחי' אותיות הרשימו, ונת"ל (ד"ה אדם כי יהי¹¹⁹) די"ל שגם אחר הצמצום מאיר האור בהאותיות דרשימו, אלא שלגבי מקום החלל הוא בבחי' סילוק ובבחי' עיגול ומקיף לבד כו', והיינו שבתחלה קודם הצמצום היה מאיר גילוי האור באותיות הרשימו, וכן לאחר הצמצום כו', ולגבי השתל' הוא בבחי' עיגול כו'). והענין הוא, דהנה ידוע¹²⁰ דכללות בחי' אור זה הוא מה שלפני הצמצום מאיר בעצמותו בחי' אור השייך אל העולמות כו', ולכן היה בבחי' אור זה בחי' עליית הרצון ושיעור בעצמו בכח כו'¹²¹, ולכן ה"ה בבחי' מקיף עכ"פ אל העולמות כו' (וי"ל דבסדר השתל' אחר הצמצום, הנה בחי' מקיף הוא בבחי' מקור כו', וכמשנת"ל בד"ה הנ"ל¹²² בענין טה"ת כו', ולפני הצמצום אינו שייך בחי' מקור להשתל', וכמו שנת"ש בענין טה"ע, אבל מ"מ הוא בבחי' שייכות כו'). אמנם, בחי' מקיף הרחוק בשרשו י"ל שהוא בחי' עצם האור¹²³, דהיינו האור כמו שהוא לעצמו, שגם בעצמותו אינו בבחי' גילוי השייך לעולמות, שאין לו שום שייכות כלל אל העולמות כו'. ובד"כ בחי' עצם האור הוא שאינו בבחי' גילוי כלל, וכידוע¹²⁴ שיש בהאור בחי' עצם והתפשטות, דהתפשטות הוא מה שמאיר ומתגלה, והכל

רנ

(122) לעיל ע' רסד ואילך.

(123) בסה"מ תרנ"ט שבהערה 76 (ע' קסט): י"ל שהוא בחי' עצמות המאור שמוכדל לגמרי שאינו בגדר העולמות כלל וכלל כו', ומ"מ שייך לומר ע"ז מקיף, י"ל משום שנושא את הכל כו', אבל הוא בבחי' מקיף הרחוק לגמרי מפני שאינו בערך כלל וכלל, ואין הנישא מרגיש כלל את הנושא כו'. עכ"ל. ואח"כ ממשיך שם: או י"ל... [כבפנים].

(124) ראה סה"מ תרנ"ד ע' יא. תרנ"ז ס"ע רא ואילך. תרס"א ס"ע קנד ואילך. תרס"ב ע' שכב ואילך. תרס"ד ע' רלג. תרס"ה ע' קמט. ד"ה כי עמך מקור חיים (לעיל ע' רמג). ועוד.

(113) לעיל ע' רסד.

(114) ראה סה"מ תרנ"ד ע' רפה ואילך.

(115) בשער א.

(116) לעיל ע' ריח ואילך.

(117) ראה מק"מ לזח"א טו, א. סה"מ תרנ"ב ע' צו ואילך. ועוד.

(118) זח"א שם.

(119) לעיל ע' ער.

(120) ראה ד"ה כי עמך מקור חיים (לעיל ע' רמב ואילך).

ד"ה אדם כי יקריב (לעיל ע' רג).

(121) ראה מק"מ לזח"א שם. לעיל ע' ת. וש"נ.

בעצמותו, אבל בחי' עצם האור הוא שאינו בשום המשכה והתפשטות כלל כו', וכמו עד"מ כחות העצמיים הכלולים ומושרשים בעצם הנפש כו', כידוע ומבואר במ"א¹²⁵.

ועפ"ז יובן מ"ש בזהר ע"פ השמים מספרים השמים דא חתן דעאל לחופה, דהגם דשמים הן בחי' מקיף, מ"מ ה"ז בחי' מקיף הקרוב, בחי' המקיפים דסדר השתל' כו' (וכמ"ש¹²⁶ אני אענה את השמים והם יענו את הארץ כו', א"כ ה"ז בחי' מקיף השייך אל הפנימי כו'). אמנם ענין בחי' החופה כאן הוא בחי' מקיף הרחוק כו', וכמשנת"ל (ד"ה ועשית ח"ש¹²⁷) דהגילוי בחג השבועות הוא בחי' פנימיות הכתר, שנת"ל שזהו מה שנעתק מסדר השתל', שאינו בבחי' מקור להם כו', ובשרש שרשו הוא בחי' עצמות א"ס שאינו בבחי' המשכה כלל כו'. ולזה אמר השמים דא חתן דעאל לחופה, דבחי' המקיף הקרוב עאל לחופה, בחי' אמיתית המקיף, דהיינו בחי' מקיף הרחוק כו'. וזהו שפי' מספרים מתנהרין, דהנה, בזהר פ' תרומה דקל"ו ע"ב¹²⁸ פי' מספרים מנהרין ומנצין כו', וכאן¹²⁹ פי' מתנהרין, דהשמים מתנהרין ומקבלים מלמעלה מהם, והיינו מבחי' מקיף וסובב האמיתי כו'. כבוד אל דא כבוד כלה, בחי' המקיפים דמלכות כו' (וי"ל דהיינו בחי' נקודת הלב שהיא כלי לבחי' הסובב האמיתי כמשנת"ל בד"ה הנ"ל¹³⁰). וזהו השמים מספרים כבוד אל, דבחג השבועות שאז גילוי בחי' פנימיות הכתר שמאיר למלכות ג"כ כו', צ"ל בליל שבועות בחי' תיקון המלכות ע"י עסק התורה (וכמו"כ ע"י הטבילה וביטול הנ"ל בד"ה הנ"ל¹³¹), שתקבל עי"ז בחי' גילוי הנ"ל, ואזי ביום השבועות, השמים, בחי' המקיפים דסדר השתל', מתנהרין מבחי' המקיף העצמי דבחי' פנימיות הכתר, ומאיר הגילוי גם בבחי' המלכות, שז"ע כבוד אל כו'.

(125) ראה סה"מ תרמ"ד ע' שנד ואילך. תרנ"ד ע' שג. המלות לאדמו"ר האמצעי ו, ב ואילך.
 (126) הושע ב, כג (בשינוי).
 (127) לעיל ע' שכט.
 (128) נת' בסידור עם דא"ח קעת, סע"א ואילך. פירוש
 (129) ראה עוד אודות השינויים בין זוח"א והזח"ב – באוה"ת נ"ך (כרך ב) ע' תתקכז ואילך.
 (130) לעיל ע' שכו ואילך.
 (131) לעיל ע' שכא ואילך.